

Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş Modelinin 8. Sınıf Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Ordu İli Örneği)¹

Filiz Zayimoğlu Öztürkⁱⁱ, Hakan Aksoyⁱⁱⁱ

Bu çalışmada 2013-2014 eğitim öğretim yılında ilk kez uygulanan temel eğitimden orta öğretime geçiş sisteminin, bu sınava girecek olan 8. sınıf öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Güncellenen sınav sistemiyle orta öğretime geçiş olanağı bulacak olan 8. sınıf öğrencilerinin sınav sistemine yönelik görüşlerinin ortaya konulması; sistemin, kitle üzerinde yarattığı etkiyi ortaya koyması bakımından önem arz etmektedir. Belirtilen bu amaç ve önem doğrultusunda araştırmanın çalışma grubunu, Ordu ili merkezinde bulunan ortaokulların 8. sınıflarında eğitim-öğretime devam eden öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması yöntemi kullanılmış ve kolay ulaşılabirlik (convenient sampling) örnekleme yöntemi ile açık-uçlu soru formu uygulaması yapılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise kuramsal anlamda belirgin olmayan temalar ve eğer varsa alt temaların oluşturulması ile yapılan içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda; katılımcıların çoğunluğunun Temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemini (%76.2) ve ortak sınavların uygulanmasını (%80.0) olumlu bulduğu görülmüştür. Ancak yenilenen geçiş sisteminin ve uygulanan ortak sınavların bazı aşamalarında sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. Bu karşılaştıkları sorunların çözümüne ilişkin önerileri de görüşleriyle ortaya koymuşlar. Öğrenci görüşleriyle ortaya konulan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin eğitim politikası geliştiricilerin duyarlılık göstermesinin sistemin gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemi, Değerlendirme, Öğrenci Görüşleri.

Giriş

Ülkemiz eğitim politikası incelendiğinde, temel olarak eğitim kurumlarında çocuğa sunulan hizmetin niteliğinin artırılması ve öğrenci, öğretmen ve okul arasındaki ilişkiyi güçlendirmeyi hedeflediği dikkat çekmektedir. Bu hedef doğrultusunda öğrencilerin bir üst öğretim kurumuna geçmesinde uygulanan merkezi sınavlar, öğrencinin hayatında okulun yerini göstermesi bakımından önemlidir. Gelecekte iyi bir

¹ Bu çalışma, 16-18 Ocak 2014 tarihinde yapılan "Cumhuriyet'in Kuruluşundan Günümüze Eğitimde Kademeler Arası Geçiş ve Yeni Modeller Uluslararası Kongresi"nde sunulan sözlü bildirinin genişletilmiş halidir.

ⁱⁱ Yrd.Doç.Dr. Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, filizzayimogluozturk@odu.edu.tr

ⁱⁱⁱ Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, hakanaksoyordugmail.com

yaşam standardına sahip olma planı yapan öğrenciler, iyi bir mesleğe sahip olabilmek için öncelikle iyi bir ilkokul, iyi bir ortaokul, iyi bir lise, iyi bir üniversitede iyi bir bölüm vb. aşamalardan geçmek zorundadır. Ülkemiz eğitim sisteminde tüm bu iyilere sahip olmak rekabet ortamlarından iyi olarak değil en iyi olarak çıkmayı gerektirir.

Geçmişten günümüze eğitim sistemimizde kademeler arası geçişte gelenekselleşen merkezi sınav sistemi uygulamalarıyla seçime tabi tutulan öğrenciler bu seçim süreciyle ilk olarak temel eğitimden orta öğretime geçişte karşı karşıya kalmaktadırlar. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), temel eğitimi bitiren öğrencilerin orta öğretime geçişinde özellikle 2004-2005 eğitim-öğretim yılı sonundan itibaren Liselere Giriş Sınavı (LGS), Orta öğretim Kurumları Sınavı (OKS) ve 2007-2008 eğitim-öğretim yılında ise 6. ve 7. sınıflardan başlanmak üzere "Orta öğretime Geçiş Sistemi" kapsamında Seviye Belirleme Sınavı (SBS) uygulamaları ile bugüne kadar merkezi sınavlar aracılığıyla pek çok yöntem denenmiştir. Uygulanan bu yöntemlerin şekli ve içeriği eğitimciler arasında sürekli tartışmaların ve eleştirilerin odağı olmuştur.

Eğitimciler tarafından uygulanan sınavlarla ilgili özellikle eleştirilen kısım, okullarda sunulan eğitim hizmetini ölçmek ve değerlendirmekten ziyade üst öğretim kurumuna geçmenin bir aracı olarak kullanılmasıdır. Eğitim-öğretim sürecinin en önemli halkalarından biri olan ölçme ve değerlendirme, bu tür uygulamalarla gerçek anlamını yitirmektedir (Kutlu, 2003). Sonuca dayalı bu tür ölçme ve değerlendirme uygulamaları günümüz eğitim anlayışına yani yapılandırmacı anlayışa göre doğru bir uygulama değildir. Günümüz eğitim anlayışı çerçevesinde ölçme ve değerlendirmeden, öğrencilerin başarı düzeylerinin belirlenmesine ek olarak, öğrenme gereksinimlerinin, hazırbulunuşluk düzeylerinin ve öğrenme eksikliklerinin neler olduğunun belirlenmesi aşamalarında yararlanır. 2005 yılında öğretim programları yapılandırmacı yaklaşımı benimsemiş ve sonuç değerlendirmesinden çok süreç değerlendirmesine önem vermiştir. Bunun için portfolyolar, gözlem formları gibi değişik ölçme araçları geliştirilmiştir. Eğitimde ölçme ve değerlendirmenin bu kadar geniş kullanım alanını olmasına rağmen, uygulamada değerlendirme etkinliklerinin büyük ölçüde başarının değerlendirilmesiyle sınırlı kaldığı bilinmektedir (Gültekin, 2003: 218).

MEB süreç değerlendirme anlayışını eğitim sisteminde yaygınlaştırmak amacıyla SBS uygulamalarıyla attığı adımı, sınav sistemini güncelleyerek 2013-2014 eğitim öğretim yılından başlamak üzere "Temel Eğitimden Orta öğretime Geçiş" adıyla yeni bir sınav sistemini uygulamaya koymuştur. Temelinde, öğrenci başarısını anlık bir performansa dayalı olarak değil, geniş bir zaman dilimine yayarak belirlemek olan Temel Eğitimden Orta öğretime Geçiş Sistemi; eğitim sürecinde öğretmenlerin ve okulun rolünü daha etkin kılmayı, ülke çapında müfredatın eş zamanlı uygulanmasını sağlamayı, sınav kaygısını sürece yayarak azaltmayı, öğretmenin meslekî performansını artırmayı ve okul dışı eğitim kurumlarına yönelik ihtiyacı azaltmayı amaçlamaktadır (MEB, 2014a).

Belirtilen bu amaçlar doğrultusunda güncellenen Temel Eğitimden Orta öğretime Geçiş sistemindeki en dikkat çeken yenilik, öğrencilerin okullarında girmekte oldukları yazılılardan bir tanesinin daha denetimli bir şekilde ortak yapılmasıdır. Öğrenci başarısının anlık performansa dayalı olarak değil, geniş bir zaman dilimine yayılarak belirlenmesini sağlayan bu uygulama;

- Telafi imkânının sağlanması,
- Ortak sınavların iki okul gününde yapılması,
- Ortak sınavların, sınav gününe kadar işlenen konuları kapsayacak olması,
- Ortak sınavların süresinin bir yazılı süresi kadar olması,
- Yanlış cevapların doğru cevapları etkilememesi,
- Ortak sınavların ilerleyen zamanlarda açık uçlu soruları da içerecek olması,
- Her öğrencinin sınavlara kendi okullarında girebilmesi gibi yenilikleri içermektedir (MEB, 2014b).

Ortak sınavların etkili olduğu orta öğretime geçiş sistemi genel olarak üç temel öğeden oluşmaktadır. Bunlar;

Yıl Sonu Başarı Puanı Hesaplaması

Öğrencinin tüm derslerden aldığı puanların aritmetik ortalaması, o derslere ait haftalık ders saati sayısı ile çarpılarak ağırlıklı yılsonu puanları hesaplanacaktır. Bu puanların toplamının, o derslere ait haftalık ders

saati toplamına bölünmesi ile de yılsonu başarı puanı elde edilecektir. Puanlama 100 tam puan üzerinden yapılacaktır. Öğrencilerin ortak sınavlardan aldığı puanlar, 8. sınıf yılsonu başarı puanı hesaplamasında da kullanılacaktır.

Orta öğretime yerleştirmeye esas puan hesaplamasında; öğrencilerin; 6., 7. ve 8. sınıf yılsonu başarı puanları ile 8. sınıf ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı toplanacak, elde edilen toplam ikiye bölünerek merkezî sistemle öğrenci alan orta öğretim kurumlarına yerleştirmeye esas puan hesaplamasında kullanılacaktır. Puanlama 500 tam puan üzerinden yapılacaktır.

2. Ağırlıklandırılmış Ortak Sınav Puanı Hesaplaması

Ortak Sınavlar kapsamında, sınavı gerçekleştirilen derslerden alınan puanlar kendi ağırlık katsayıları ile çarpılacaktır. Çarpımların toplamından elde edilen değer derslerin ağırlık katsayılarının toplamına bölünmesi suretiyle ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı hesaplanacaktır. Puanlama 700 tam puan üzerinden yapılacaktır.

Her dönem yapılan ortak sınavlarda ağırlıklandırılmış puanların hesaplanmasında; Türkçe, matematik, fen ve teknoloji dersleri için dört, T.C. İnkılâp tarihi ve Atatürkçülük, yabancı dil ve din kültürü ve ahlak bilgisi için iki katsayısı o dersin puanı ile çarpılarak her bir dersin ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı hesaplanacaktır. Puanlama 700 tam puan üzerinden yapılacaktır.

3. Ortak Sınavlar

Ortak sınavlar; ortaokulların 8. sınıflarında Türkçe, matematik, fen ve teknoloji, din kültürü ve ahlak bilgisi, T.C. İnkılâp tarihi ve Atatürkçülük, yabancı dil dersleri için dönemsel olarak yapılan sınavlardan, iki yazılısı olan derslerden birincisi, üç yazılısı olan derslerden ikincisi olmak üzere, her dönem yapılacak daha denetimli merkezi sınavı tanımlamaktadır (MEB, 2014a).

Ortak sınavlarda sınavı yapılan derslerin ağırlık katsayıları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1: Ortak Sınavların Ağırlık Katsayıları

Ders No	Ders Adı	Ağırlık Katsayıları
1	Türkçe	4
2	Matematik	4
3	Fen ve Teknoloji	4
4	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2
5	T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	2
6	Yabancı Dil	2
Toplam		18

Yukarıda genel hatlarıyla açıklanan Temel Eğitimden Orta öğretime Geçiş sisteminin, öğrenciler üzerindeki stresi azaltacağı öngörüsünden hareketle, bu çalışmada 2013-2014 eğitim- öğretim yılında ilk kez ortak sınavlara giren 8. sınıf öğrencilerinin görüşleri alınmıştır. Elde edilen görüşler doğrultusunda, uygulanacak olan yeni sisteme katkı sağlayacağı düşünülerek bilimsel eleştiriler yapılmıştır.

Araştırmanın Problem Cümlesi: “Temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemine yönelik 8. sınıf öğrencilerinin görüşleri nedir?” araştırmanın problem cümlesini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Alt Problemleri: Problem cümlesine dayalı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Öğrencilerin temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemiyle ilgili genel görüşleri nelerdir?
2. Öğrencilerin temel eğitimden orta öğretime geçiş sisteminin uygulanma aşamasına (bir günde 3 sınav yapılması, sınav aralarında 30 dakikalık süre olması, dönemde 6 dersten ortak sınav yapılması, sınavların 2 günde yapılması vb.) yönelik görüşleri nelerdir?

3. Öğrencilerin temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar nelerdir?
4. Öğrencilerin temel eğitimden orta öğretime geçiş sisteminde karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik önerileri nelerdir?

Araştırmanın Önemi: Temel eğitimden orta öğretime geçişte sınav sisteminin değişmesi ile birlikte, öğrencilerin sınava hazırlık için yaptıkları çalışmaların niteliği de değişmiştir. Önceki yıllarda, altı, yedi ve sekizinci sınıflarda gerçekleştirilen SBS’de başarılı olmak için öğrenciler daha geniş bir zaman diliminde hazırlık yapmakta iken yenilenen geçiş sistemiyle sekizinci sınıfta ki özellikle ülke çapında merkezi sınav sistemiyle uygulanan 6 temel dersle ilgili yapılan ortak sınavlar önem kazanmıştır. Ayrıca başarı puanının hesaplanması ile ilgili yeni uygulamalar, orta öğretime geçişte okulda verilen eğitimin ve okul dışında yapılan sınava hazırlık çalışmalarının ortaya çıkardığı yeni durumun değerlendirilmesi ihtiyacını oluşturmuştur. Bu çerçevede yapılacak değerlendirmelerin ilgili çalışmalara önemli katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın yöntemine ilişkin araştırma modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama aracının (açık-uçlu soru formu) hazırlanması ve uygulanması ile verileri toplama süreci ve verilerin analizi konularına yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Çalışma 2013-2014 eğitim öğretim yılında uygulamaya konulan temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemine yönelik 8. sınıf öğrenci görüşlerinin alınması konusunda yapılan nitel boyutlu bir durum çalışması deseni şeklindedir.

Durum çalışması, araştırılan olguyu kendi yaşam çerçevesi içinde inceleyen, olgu ve içinde bulunduğu ortam arasındaki sınırların kesin hatlarla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma desendir (Yin, 1984; Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırma desenini oluşturan durum çalışmasında da geniş örneklem kullanılarak sınırlı sayıdaki değişkeni katı kurallar doğrultusunda ele almak yerine, bir olay ya da durum üzerinde boylamsal ve derinlemesine inceleme yapılmaktadır (Flyvbjerg, 2006).

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında Ordu ili merkezinde bulunan toplam 35 ortaokulda öğrenim gören 8. sınıf öğrencilerinden oluşturmaktadır. Hazırlanan açık-uçlu soru formunun uygulanmasında, nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan kolay ulaşılabilirlik (convenient sampling) durum örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Durum araştırması yöntemi araştırmaya hız ve pratiklik kazandırmasının yanında daha az maliyetli bir uygulamadır. Ayrıca tanıdık bir örneklem üzerinde çalışma, bazı araştırmacılar için daha pratik ve kolay algılanabilir. Bu nedenlerle araştırmacılar kolay ulaşılabilir bir gruba araştırmaya dâhil etmeyi tercih etmek isteyebilirler. Gerçekte nitel araştırmalarda maliyet ve ulaşılabilirlik, örneklem kararında dikkate alınması gereken etkenlerdendir (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 113).

Nitel araştırma yöntemlerinin doğasına uygun olarak, 35 ortaokuldan, okulların bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi dikkate alınarak, ‘üst, orta ve düşük’ sosyo-ekonomik düzeylerde her düzeyden 2 ortaokul olmak üzere toplam 6 ortaokulun 8. sınıflardan toplam 196 öğrenciye ulaşılmıştır. Bu öğrencilere araştırma kapsamında hazırlanan “Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemine Yönelik Öğrenci Açık-Uçlu Soru Formu” uygulanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur.

Tablo 2: Örneklem Ait Demografik Bilgiler

Cinsiyet	n	%
Kız	91	46.43
Erkek	105	53.57
Toplam	196	100

Ölçme Aracının Hazırlanması ve Uygulanması

Yenilenen Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemi ile ilgili, ortaokul 8. sınıf öğrenci görüşleri açısından geri bildirim almak için verilerin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan açık-uçlu soru formu kullanılmıştır. Söz konusu formun hazırlanmasında gerekli literatür taraması yapılmıştır. Yapılan literatür taraması sonrasında örneklem kapsamında olmayan Gazi Ortaokulunda 8. sınıfta öğrenim gören toplam 30 öğrenciden yenilenen geçiş sistemiyle ilgili bir kompozisyon yazmaları istenmiştir. Öğrencilerden alınan kompozisyonlar değerlendirilerek açık uçlu soru havuzu oluşturulmuştur. Hazırlanan açık-uçlu sorular alan uzmanları tarafından değerlendirilmiş ve kapsam geçerliği sağlanmıştır, öğrencilerin yaş düzeyleri göz önüne alınarak gerekli düzenlemeler yapılmış ve "Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemine Yönelik Öğrenci Açık-Uçlu Soru Formu" nun son şekli verilmiştir. Öğrencilerin soruları daha iyi değerlendirebilmeleri için ölçme aracı soruları gerekli sayıda çoğaltılarak örneklem dâhilindeki okulların öğrencilerine uygulanmıştır. Uygulama esnasında okul idarecileri ve ders öğretmenleri gerekli koşulları ve motivasyonu sağlamışlardır. Araştırmacı, öğrencilere yapılan araştırma hakkında bilgi vermiş ve öğrencilerin anlamadıkları sorular hakkında, yönlendirme yapmadan, gerekli açıklamaları yapmıştır. Öğrenciler formu sadece araştırmacının bulunduğu bir sınıfta cevaplamışlardır.

Verilerin Analizi

Veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Nitel araştırmalarda verilerin analizinde iki farklı yöntem bulunmaktadır. Bunlar içerik analizi ve betimsel analiz olarak ifade edilmektedir. Betimsel analiz, daha çok kuramsal anlamda çok açık bir temele sahip olunan araştırmalarda kullanılırken, içerik analizi kuramsal anlamda belirgin olmayan temalar ve eğer varsa alt temalar oluşturularak analiz edilmesinde kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Analiz işlemi sorulara verilen yanıtlar doğrultusunda tema bulamama, birden fazla tema bildirme gibi farklı nedenlerle araştırmaya katılan tüm öğrenciler yerine, analize uygun tema bildiren öğrenci sayısına göre yapılmıştır. Bu yüzden sorulara göre analiz işlemlerinde verilen öğrencilerin görüşlerini yansıtan sayılar farklılaşabilmektedir. Analiz işleminde frekans (f) hesaplanırken katılımcı sayısı değil öğrenci görüş sayısı, yüzde (%) hesaplanırken ise toplam frekans içerisindeki oranı dikkate alınmıştır.

Ölçme aracı ile toplanan veriler araştırmacılar tarafından sorular bazında tek tek ele alınarak elde edilen verilerin hiç birinin kaybolmaması için titizlikle her yeni fikir veya görüş öncelikle tek tema olarak belirlendi ve toplamda her bir soru için çok fazla tema oluşturuldu. Araştırmacılar tarafından kodlanarak oluşturulan temalar uzman görüşleri doğrultusunda birleştirilerek birinci ve ikinci alt probleme ilişkin 'olumlu ve olumsuz görüş', üçüncü ve dördüncü alt probleme ilişkin ise 'ortak sınavlara ve uygulamaya yönelik' olmak üzere gruplandırılmıştır. Söz konusu analiz sonuçlarına bulgular ve yorum bölümünde detaylı yer verilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, 8. sınıf öğrencileri için uygulanan "Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemine Yönelik Öğrenci Açık-Uçlu Soru Formu" sonuçlarına ait bulgular yer almaktadır. Öğrencilere uygulanan açık-uçlu soru formu aracılığıyla öğrenci görüşlerine göre yenilenen geçiş sisteminin araştırmacılar tarafından görülmeyen yönlerinin belirlenebileceği düşüncesiyle böyle bir dönüt alma yolu izlenmiştir.

Araştırmanın alt probleminde belirtilen ve örneklem dâhilindeki öğrencilerin açık-uçlu soru formuna vermiş oldukları cevaplara yönelik temalar belirlenirken verilen yanıtların analize uygunluğu, tema içerip içermemesi, birden fazla tema bildirmesi gibi durumlar incelenerek, analizler buna uygun

gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın alt problemlerine ilişkin bulgulara ve yorumlarına aşağıda başlıklar halinde yer verilmiştir;

1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın birinci alt problemine yönelik olarak araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerine açık-uçlu soru formu aracılığıyla "Temel Eğitimden Orta Öğretime Geçiş Sistemiyle ilgili genel düşünceleriniz nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya yönelik katılımcı görüşlerinden elde edilen temalar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. 8. Sınıf Öğrencilerinin Yenilenen Geçiş Sistemi Hakkındaki Genel Görüşleri

	Temalar	f	%
Olumlu Görüş	Sistem değişikliği hakkında genel anlamda olumlu görüş	112	41.7
	Ortak sınavların dersler bazında modüler uygulanması	36	13.5
	Sınav stresinin azalması	13	4.8
	Ortak sınavların iki günde yapılması	10	3.7
	Yanlış cevabın doğruyu götürmemesi	7	2.6
	Ortak sınavlara öğrencilerin kendi okullarında girmesi	7	2.6
	Arkadaşlarıyla aynı salonda sınava girilmesi	6	2.2
	İkinci yarıyıl da ortak sınav yapılacağından telafi şansının olması	6	2.2
	Ortak sınav sonuçlarının başarı puanı ve yerleştirme puanı olarak kullanılması	3	1.1
	Yenilenen geçiş sistemi ve ortak sınavlarla ilgili bilgilendirme çalışmasının yapılması	3	1.1
	Mazeret sınavının yapılması	2	0.8
Toplam		205	76.2
Olumsuz Görüş	Sisteme ilişkin genel anlamda olumsuz görüş	17	6.4
	Sistem değişikliği ile ortak sınav tarihi arasında yeterli süre olmaması	14	5.2
	Ortak sınavın ilk kez yapılmasının karmaşıklığa neden olması	10	3.7
	Sınav stresinin seneye yayılması	10	3.7
	Ortak sınavın başarı notunu etkilemesi	6	2.2
	Yenilenen geçiş sistemi ve ortak sınavlarla ilgili bilgilendirme eksikliği	5	1.9
	Başarısızlık sonucu ailenin baskı yapacağı endişesi	2	0.7
Toplam		64	23.8
Genel Toplam		269	100

Tablo 3'te öğrencilerin temel eğitimden orta öğretime geçiş hakkındaki genel düşünceleri doğrultusunda oluşturulan temalar yer almaktadır. Bu soruya ilişkin 196 katılımcının belirttiği toplam 269 görüşün 64'ü (% 23.8) yenilenen orta öğretime geçiş sistemi hakkında olumsuz yönde olurken, 205'i (% 76.2) ise yenilenen orta öğretime geçiş sistemi hakkında değişimle ilgili olumlu yönde olmuştur. Bu bulgulardan hareketle katılımcıların belirttiği görüşlere göre yenilenen geçiş sistemiyle ilgili büyük bir çoğunluğun (% 41.7) sistem değişikliği hakkında genel anlamda olumlu yönde görüş bildirdiği söylenebilir.

Temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemine yönelik olarak olumlu yönde düşünceye sahip öğrencilere ait ifadeler şu şekilde örneklendirilebilir;

'Ben çok beğeniyorum, çünkü sınavları kendi okulumuzda kendi arkadaşlarımızla yapıyoruz', 'Bence bu sınav sistemi güzel oldu', 'Temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemi sınav stresini yok ettiği için bence

güzel oldu', 'Derslerden ayrı ayrı sınava girdiğimiz için yeni sistem iyi oldu' ve 'ben geçen senelerdeki sınavlara baktığımda bu uygulamanın daha doğru olduğunu düşünüyorum' şeklindeki ifadelerle katılımcıların yenilenen sisteme ilişkin olumlu yönde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemine yönelik olarak olumsuz yönde düşünceye sahip öğrencilere ait ifadeler şu şekilde örneklendirilebilir;

'Sınav ve sistemle ilgili önceden bilgilendirme yapılmadığı için iyi olmadı', 'Sınavlarda başarısız olduğumda ailemin bana daha fazla baskı yapması stresimi artırıyor ve daha başarısız olmama neden oluyor', 'Bu sistemin ilk kez bizim üzerimizde uygulanması belirsizlik olduğu için bizi endişelendiriyor' ve 'Sınavdan önce sistemle ve sınavların uygulanışıyla ilgili neyle karşılaşacağımız hakkında bize bilgi verilmediği için ne yapacağımızı bilemiyoruz' şeklindeki ifadelerle katılımcıların yenilenen sisteme ilişkin olumsuz yönde görüş bildirdikleri görülmektedir.

2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt problemine yönelik olarak araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerine açık-uçlu soru formu aracılığıyla 'Temel eğitimden orta öğretime geçişte yapılan ortak sınav sisteminin uygulanma aşamasına yönelik düşünceleriniz nelerdir?' sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya yönelik katılımcı görüşlerinden elde edilen temalar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. 8. Sınıf Öğrencilerinin Ortak Sınavların Uygulanmasına Yönelik Görüşleri

	Temalar	f	%
Olumlu Görüş	Ortak sınav sisteminin genel anlamda iyi bir uygulama olması	64	20.5
	Sınavın kapsamının işlenen konuların içeriğinden oluşması	42	13.6
	Her dersten ayrı ayrı sınav süresinin 40 dakika olması	41	13.2
	Sınavların arasında 30 dakika mola verilmesi	40	13.0
	Sınavda her bir ders için 20 soru sorulması	26	8.4
	Çoktan seçmeli soru tekniğinin kullanılması	23	7.4
	Soruların kolay olması	12	3.9
Toplam		248	80.0
Olumsuz Görüş	Sınav sorularının iptal edilmesi	32	10.3
	Sınav ortamında yaşanan olumsuzluklar (sıraların bozuk olması vb.)	9	2.9
	Sınavlar arasındaki mola süresinin uzun olması	9	2.9
	Sınav sırasında 20. dakikadan sonra çıkışların dikkat dağıtması	5	1.6
	Kodlama yaparken kaydırma riskinin olması	3	0.9
	Sınav formlarına atılan imzaların dikkat dağıtması	2	0.7
Fen ve Matematik dersleri için sürenin yetersiz olması	2	0.7	
Toplam		62	20.0
Genel Toplam		310	100

Tablo 4'te öğrencilerin ortak sınavların uygulanmasına yönelik görüşleri doğrultusunda oluşturulan temalar yer almaktadır. Bu soruya ilişkin 196 katılımcının belirttiği toplam 310 görüşün 62'si (% 20.0) uygulanan ortak sınavlar hakkında olumsuz yönde olurken, 248'i (% 80.0) ise ortak sınavların uygulanma aşamasıyla ilgili olumlu yönde olmuştur. Bu bulgulardan hareketle katılımcıların belirttiği görüşlere göre ortak sınav uygulamasının yapılması ile ilgili büyük bir çoğunluğun (% 41.7) ortak sınav sisteminin genel anlamda iyi bir uygulama olduğuna ilişkin olumlu yönde görüş bildirdiği söylenebilir.

Ortak sınavların uygulanmasına yönelik olarak olumlu yönde düşünceye sahip öğrencilere ait ifadeler şu şekilde örneklendirilebilir;

'Sınav aralarında mola verilmesi daha fazla stres olmamı engelledi. Beynim dinlendiği için ikinci sınava sıfırdan başladım ve bu beni çok memnun etti, çünkü stres olmaktan korkuyordum.', 'Sınavların 40 dakika ve 20 soru olması beni çok rahatlatmış. Çünkü sürekli zaman yetmeyecek diye strese girip yanlış yapılabiliyordum' ve 'Bence SBS'nin yerine daha iyi bir sistem oluşturulmuş, molaların olması dinlenmemiz için güzel olmuştur.' şeklindeki ifadelerle katılımcıların ortak sınavlara ilişkin olumlu yönde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Ortak sınavların uygulanmasına yönelik olarak olumsuz yönde düşünceye sahip öğrencilere ait ifadeler şu şekilde örneklendirilebilir;

'Bir günde 3 sınav ağır geldi gerçekten yani yorucuydu ve sorular çelişkiliydi özellikle İngilizce sınavı çok ağır ve zordu', 'Sınav esnasında ilk 20 dakikadan sonra sınavın bitiren arkadaşlarımızın çıkışları dikkatimi dağıttı', 'Sınavda sıralarımızın eski olması, lambadan çıkan ses ve gözetmenlerin kendi aralarında konuşmasından dikkatim dağıldığı için sınava odaklanamadım', 'sınav esnasında gözetmenin imza formlarını dolaştırması dikkatimi dağıttı', 'Mola sürelerinin uzun olması nedeniyle aralarda arkadaşlarımızla soruları konuştuğumuz için canım sıkıldı' şeklindeki ifadelerle katılımcıların yenilenen sisteme ilişkin olumsuz yönde görüş bildirdikleri görülmektedir.

3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt problemine yönelik olarak araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerine açık-uçlu soru formu aracılığıyla 'Temel eğitimden orta öğretime geçiş sistemiyle ilgili karşılaştığınız sorunlar nelerdir?' sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya yönelik katılımcı görüşlerinden elde edilen temalar Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Orta Öğretime Geçiş Sistemiyle İlgili Karşılaşılan Sorunlar

	Sorun İfadeleri	f
	İngilizce sorularının beklenmedik tarzda olması	28
	Ortak sınav sorularındaki hataların veya iptalin olması	18
	Soruların zor olması	17
Ortak Sınavlarla İlgili Sorunlar	Ortak sınav aralarının stresi artırması (aile ve arkadaşlarla sınav hakkında konuşma)	16
	2 günlük uygulamanın yetersiz olması (6 sınavın iki günde yapılması)	11
	Sınav süresinin yetmemesi	8
	Soru kitapçıklarının baskı kalitesinin düşük olması	8
	Paragraf sorularının uzun olması	4
	Çoktan seçmeli soru tekniğinin kullanılması	3
	Sınava hazırlık aşamasında sorumlu olunan konuların yetiştirilme kaygısının getirdiği baskı	3
	Hafta içi iki gün ders işlenmemesi	2
	Ortak sınav aralarının yetersizliği	2
	Nakille gelen öğrencilerin sınava nerede gireceğini bilememesinin verdiği endişe	2
Toplam	122	

Sistemle ilgili Sorunlar	6. ve 7.sınıfların yılsonu başarı puanlarının yerleştirme puanını etkilemesi	18
	Ağırlıklandırılmış Ortak Sınav Puanının %70 olarak alınması	14
	Orta öğretime geçişte sınav sistemiyle yerleştirme uygulaması	9
	Sınavlar öncesi sisteme ilişkin yeterli bilgilendirmelerin yapılmaması	5
	T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersiyle ilgili ağırlık katsayı puanının yetersiz olması	4
	Özel kolejler ve diğer okullar başarı puanı hesaplanmasında objektif davranmayacağıın endişesi	4
Toplam	54	
Genel Toplam	176	

Tablo 5'te öğrencilerin Orta öğretime geçiş sistemiyle ve yapılan ortak sınavlara ilişkin karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşleri doğrultusunda oluşturulan temalar yer almaktadır. Bu soruya ilişkin 196 katılımcının belirttiği toplam 176 görüşün 122'si (% 69.3) uygulanan ortak sınavlara yönelik olurken, 54'ü (% 30.7) ise yenilenen geçiş sistemine yönelik olmuştur. Bu bulgulardan hareketle katılımcıların belirttiği görüşlere göre öğrencilerin sistem ve geçişten ziyade muhatap oldukları ortak sınavlar hakkında daha çok bilgiye ve deneyime sahip oldukları değerlendirilmektedir. Öğrenci görüşlerinin özellikle İngilizce sınavına yönelik soruların beklenmedik tarzda sorulmasında sorun yaşadıklarını belirtmeleri manidardır. Sistemle ilgili ise 6. ve 7. sınıf notlarının yerleştirme puanına etki etmesini de katılımcıların bir sorun olarak değerlendirdiği görülmektedirler.

Katılımcıların orta öğretim geçiş sistemiyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin kendi ifadeleri şu şekilde örneklendirilebilir;

'Sınav kitapçıklarının kalitesi düşüktü beyaz olabilirdi, gözlemciler sürekli başımızda bekliyordu sınıfı gezmiyorlardı, bu durum sınavda rahat olmama engel oldu', 'Kırk dakika yerine keşke elli dakika olsaydı. Çünkü heyecandan dikkatim dağıldı', 'Bana göre bu sistem biraz haksız, liseye giderken eski notların ve o yıl içerisindeki diğer notların da gireceğimiz sınav haricindeki puanımızı etkilemesi bence haksızlık. Çünkü diğer okullarda öğretmenler öğrencilerin puanlarını yükseltebilirler ve eskiden bizim bu sistemden haberimiz olmadığı için o notlarımız düşük olabilir ve bunlar bizim geleceğimizi etkileyecek', 'Sınavlar hafta sonu yapılırsa daha iyi olurdu çünkü iki gün ders işlemiyoruz. Lambanın sesi ve sıraların sallanması sinir bozucuydu', 'Bazı soruların yanlış olması en büyük sorundu zaten, birde bize önceden haber vermemeleri ve öğretmenlere bir günde üç sınav yapılamayacağı söyleniyor fakat kendileri bir günde üç sınav yapıyorlar ve 15 günde okunması gerekiyor ama 1.5 ayda okuyorlar', 'Karşılaştığım tek sorun nakil durumu oldu ve hangi okulda gireceğimi sınav günü öğrendim onun için yetişemeyeceğim diye korktum', 'Sınavda her şey için ayrı ayrı imza atmamız benim dikkatimi dağıttı', 'İngilizce çok sıkıntılıydı, derste öğrendiklerimiz gibi değildi o yüzden çok hata yaptık' şeklindeki ifadelerle katılımcıların ortak sınavlarda ve geçiş sisteminde karşılaştıkları sorunlarla ilgili görüş bildirdikleri görülmektedir.

4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt problemine yönelik olarak araştırmaya katılan 8. sınıf öğrencilerine açık-uçlu soru formu aracılığıyla "Temel eğitimden orta öğretime geçiş sisteminde karşılaştığınız sorunların çözümüne yönelik önerileriniz nelerdir?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruya yönelik katılımcı görüşlerinden elde edilen temalar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Yenilenen Geçiş Sistemine ve Ortak Sınavlara Yönelik Öneriler

	Çözüm Önerileri	f
	Zamanına Yönelik	
	Ortak Sınavlar hafta sonu yapılsın	11
	Ortak Sınav yılda bir kez sene sonunda yapılması	9
	Ortak Sınavlar haftanın son günlerine değil ilk günlerinde olmalı	5
	Ağırlıklandırılmış ortak sınav puanı ve yılsonu başarı puanı birlikte tek seferde açıklanması	5
	Ortak sınavların dönem sonunda yapılması	5
	Uygulanmaya Yönelik	
	Yapılan 6 sınavın iki günden daha fazla günde yapılması.	38
	Ortak sınavlarda görev alan gözetmenlerin uygulama ile ilgili bilgilendirilmesi.	21
	Ortak sınav sonuçları daha erken duyurulması	19
	Soru kitapçıkların kalitesinin iyileştirilmesi	18
	Aynı gün yapılan sınavların tek oturumda ara verilmeden yapılması	17
	Derslere ait ortak sınav süresinin artırılması	17
	Ortak Sınavlar arasındaki dinlenme sürelerinin kısaltılması	16
	Ortak sınav oturumlarının ilk gün Türkçe, Fen ve Teknoloji, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, İkinci gün; Matematik, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil olacak şekilde yapılması	15
	Ortak Sınav aralarındaki dinlenme sürelerinin artırılması	8
	Sınav bitince her oturumdan öğrencilerin birlikte sınav salonundan çıkması	6
	Ortak Sınavlar arasında bir gün ara verilerek yapılması	4
	Ortak sınav esnasında dikkatimiz dağılmaması için cevap kağıdı ve diğer evraklara imzalarımız yerine farklı yöntemler bulunması.	4
	Soru kitapçıklarının sınav sonrası öğrencilere gün sonunda dağıtılması	3
	Öğrencilere yönelik sınav öncesi motivasyon artırıcı çalışmaların yapılması	3
	Kodlama hatalarını gidermek için gözetmenlerin cevap anahtarı ile soru kitapçığını karşılaştırması	2
	İçeriğe Yönelik	
	İngilizce sorularının görsel ve MEB kitaplarına uygun olması	27
	Sorular özenle hazırlanmalı, iptal edilen sorular olmamalı	23
	Kolay sorular sorulsun	19
	Sorular kısa, anlaşılır, net olsun	6
	II.Dönemde yapılacak ortak sınavlarda ağırlıklı olarak II.Dönemde işlenen konulardan sorumlu olunması.	5
	Toplam	306

Ortak Sınavlarla İlgili Öneriler

Yenilenen Geçiş Sistemiyle ilgili Öneriler	Yıl sonu başarı puanı ile ağırlıklandırılmış ortak sınav puanının %50 -%50 olması	22
	Sadece 8.Sınıftaki yıl sonu başarı puanının alınması.	18
	Öğrencilerin yeteneklerine göre sınavsız geçiş modelinin uygulanması.	9
	Sınavlar öncesi sisteme ilişkin bilgilendirmelerin yapılması	8
	Eski SBS sistemine dönülmesi	8
	Ağırlıklı katsayıların İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük lehine tekrar gözden geçirilmesi.	4
	Devamsızlığın kriter olarak alınmaması	2
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve yabancı dil dersinin ortak sınavlara dâhil olmaması.	2
	Sınav sistemi hazırlanırken öğrenci görüşlerinin alınması	2
	5 dersten ortak sınav yapılması, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve İngilizce derslerinin seçmeli olması	1
	Davranış notlarının da değerlendirmeye katılması	1
	Mazeret sınavlarına isteyen öğrencilerde girebilmesi	1
Toplam	78	
Genel Toplam	384	

Tablo 6'da öğrencilerin orta öğretime geçiş sistemine ve yapılan ortak sınavlara ilişkin karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik önerileri oluşturulan temalar yer almaktadır. Bu soruya ilişkin 196 katılımcının belirttiği toplam 384 görüşün 306'sını (% 79.7) uygulanan ortak sınavlara yönelik öneriler oluştururken, 78'i (%20.3) ise yenilenen geçiş sistemine yönelik öneriler oluşturmuştur. Ortak sınavlarla ilgili önerilerin çeşitliliği gruplamaya gitmeye neden olmuş ve söz konusu öneriler 'zaman', 'uygulama' ve 'içerik' olmak üzere 3 grupta toplanmıştır.

Katılımcı görüşlerine göre sistem ve geçişten ziyade öğrencilerin daha fazla deneyime sahip oldukları nedeniyle ortak sınavlar hakkında önerilerde buldukları görülmektedir. Öğrencilerin bir önceki alt problemle bağlantılı olarak önerileri geliştirdikleri aşikârdır. Öğrenci görüşlerinin özellikle İngilizce sınavına yönelik soruların görsel ve ders kitaplarına uygun bir şekilde hazırlanmasını, sınavların hafta içi ders işlemeyi engellediği gerekçesiyle hafta sonu yapılmasını, sınav kitapçıklarının gün sonunda kendilerine dağıtılmasını, yapılan 6 sınavın ya her dersin ayrı ayrı 6 günde ya da aralara birer gün boşluk bırakarak yapılması gibi önerilerde buldukları görülmektedir.

Katılımcıların orta öğretim geçiş sistemiyle ilgili karşılaştıkları sorunlara ilişkin kendi ifadeleriyle çözüm önerileri şu şekilde örneklendirilebilir;

'İngilizce seçmeli ders haline getirilebilir, soru sayısı azaltılabilir veya Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi ile ortak yapıp, İngilizce çözemeyen Din Kültürünü çözebilir. Görsel arttırılabilir', 'Sınavlar ders günlerinde yapılmamalı', 'İngilizceyi daha basit ve MEB'in kitaplarına uygun sorabilirler, kitapçık kalitesi arttırılmalı ve arasına fazladan zımba atılmalı', 'Önerim sınavda kodlama kâğıdı yerine değişik farklı bir yöntem getirilmeli, öğrencinin başarısı kodlama kâğıdına bağlı olmamalı', 'Herkesin(öğrencilerin) sıraları iyi kullanması, gözetmenlerin konuşmasının yasak olması ve daha iyi bilgilendirilmeleri', 'Daha dikkatli olup matematik ve fen gibi önemli derslerden soruları daha da dikkatli hazırlayabilirler, bir de önceden bize haber verilseydi daha başarılı olabilirdik', Sınavların hepsini bir günde yapsak daha iyi' ve 'Bence sınav süresi 50 dakika olsa daha çok zaman olsa ve okul puanı ile ortak sınavı puanı eşit miktarda alınsa mesela % 50-% 50 güzel olur' şeklindeki ifadelerle katılımcıların ortak sınavlarda ve geçiş sisteminde karşılaştıkları sorunlarla ilişkin çözüm önerileriyle ilgili görüş bildirdikleri görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

2013-2014 eğitim öğretim yılında ilk kez uygulamaya konulan orta öğretime geçiş sistemi, öğrencilerin okullara yerleşimini tek bir sınava bağlı olmaktan çıkararak öğrenciler ve aileler üzerindeki baskıyı ortadan kaldırmayı hedeflemektedir. Ancak temel eğitim öğrenci nüfusunun tamamını kapsayan yeni geçiş sistemi de dâhil sınavların yapılmasına yönelik olarak bu araştırma ile tespit edilen öğrenci görüşleri, sınavların varlığının stres unsuru olduğu yönündedir. Genç (2013: 85) tarafından yapılan araştırmada, ilköğretim öğrencilerinin sınav kaygısının üst sınıflara çıkıldıkça arttığı, buna karşılık cinsiyet açısından ise gruplar arasında farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Bu konuda yapılan bir başka araştırmada (Hanımoğlu, 2010: 75) öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçilik ve anneden algılanan kabul/ilgi düzeyleri arttıkça sınav kaygısı toplam puanlarının düştüğü; olumsuz mükemmeliyetçilik puanları arttıkça sınav kaygısı toplam puanlarının yükseldiği görülmektedir. Aynı araştırmada elde edilen bulgular incelendiğinde kızların sınav kaygısı puanlarının erkeklerin puanlarından anlamlı düzeyde yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Aydın tarafından (1990) yapılan araştırmada Anadolu Liseleri Sınavına girecek olan 144 öğrenciye sınavdan üç gün önce Sınav Kaygısı Envanteri'nin uygulanmasının sonucunda; öğrencilerin % 60.41'inin sınav kaygısının yüksek olduğu görülmüştür. Aynı araştırmacı, ayrıca örnekleme içinde öğrenciler arasında sınav kaygısı yüksek olan çocukların oranının dünyadaki diğer ülkelerin uygulamaları ile karşılaştırıldığında oldukça yüksek olduğunu, bu oranın Amerika Birleşik Devletlerindeki çocuklar arasında yapılmış olan bir araştırmada %20 olduğunu belirtmiştir (Akt., Genç, 2013: 35).

Görüldüğü üzere farklı araştırmalar sınav olgusunun başlı başına bir stres kaynağı olduğu yönündeki görüşü doğrulamakta ve bu araştırma ile elde edilen veriler ile bu noktada paralellik göstermektedir.

Ortak sınav uygulamalarından öğrencilerin aldıkları puanların, hem yılsonu başarı puanı hem de yerleştirme puanı olarak değerlendirmeye alınması sınava katılanlar için önemli sonuçlar doğuracağı için etkilerinin iyi izlenmesi önemlidir. Çünkü dünyanın birçok yerinde kullanılan, akademik becerileri ölçen sınavlar eğitim sistemindeki aktörlerin performanslarının izlenmesi ve değerlendirilmesi açısından yararlı olabilmektedir. Fakat yeni sınav sisteminin ülkemiz orta öğretime geçişte öncelikli olarak sıralama ve yerleştirme amacıyla kullanılacağı belirtilmektedir. Sıralama ve yerleştirme amacı ile gerçekleştirilen sınavlar ile izleme ve değerlendirme amacı ile kullanılacak sınavlar birbirlerinden hem yöntem hem kapsam açısından farklılık göstermektedir. Bunların yanında MEB'in merkezi sınavların uzun vadede sadece çoktan seçmeli değil açık uçlu sorular da içerecek olmasına yönelik açıklamaları anlamlı bir çalışma olarak değerlendirilmektedir.

Yukarıdaki bilgilerden hareketle çalışma kapsamında elde edilen bulgular ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu yenilenen orta öğretime geçiş sistemini genel olarak olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir. Olumlu görüşe sahip öğrencilerin ifadelerinden öğrencilerin yenilenen geçiş sistemine yönelik tek bir sınav yerine her iki yarıyılıda telafisi olan bir sınav sisteminin varlığı, sınavın 2 günde yapılması ve sorumlu oldukları konular artmadan sınava tabi tutulmaların önemli olduğu ifade edilmiştir. Olumsuz görüş bildiren öğrencilerin yanıtları incelendiğinde ise sistem hakkında yeterli bilgiye sahip olmamaları, sistem değişikliği ile ortak sınavların yapılması arasındaki sürenin yetersiz olması gibi görüşlerin ön plana çıktığı görülmektedir.

MEB birimleri tarafından TEOG ile ilgili olarak hazırlanan bir raporda şu ifadelere yer verilmektedir.

"Öğrenciler çoğunlukla sistemi olumlu olarak görmektedirler. Ancak sınavların iki güne sıkıştırılmasına olumsuz bakmaktadırlar. Sınavlardaki soru sayısının artırılması, yanlışların doğruyu götürmemesi, başarının değerlendirilmesinde tek bir sınava bakılmaması, sınav süresinin yeterli olmasından dolayı genel sınav stresinin yaşanmaması öğrencilerin sınava olumlu bakma sebeplerindedir. Az bir sayıda öğrenci de yanlışların doğruyu götürmemesinin bilenle bilmeyeni ayırt etmeyi engellediğini düşünmektedirler" (MEB, 2013).

Milli Eğitim Bakanlığı taşra teşkilat birimleri tarafından hazırlanan raporda geçen bu ifadeler, bu çalışmada elde edilen bulgular ile tamamen benzerlik göstermektedir. Bu durum da temel eğitimden orta

öğretime geçiş sisteminin uygulanmasında yaşanan soruların ülkemizin farklı yerlerinde de benzerlik gösterdiği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Yenilenen orta öğretime geçiş sisteminin uygulanma aşamasını oluşturan ortak sınavlara yönelik katılımcı görüşlerinin genel anlamda olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Olumlu görüşe sahip öğrencilerin ifadelerinde ortak sınavlara yönelik olarak sınavların modüler şekilde uygulanması, sınavlar arasında ara verilmesi, çoktan seçmeli 20 sorudan oluşması ve yalnızın doğruyu götürmemesi olumlu karşılanırken; sınavlar arasında verilen sürenin uzunluğu soruların kritik yapılmasına olanak sağladığı için ve bir günde 3 sınav yapılması, kodlama yaparken kaydırma riski gibi unsurlar olumsuz olarak değerlendirilmiştir.

Katılımcıların yenilenen geçiş sistemiyle ve ortak sınavlarla ilgili olarak karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri incelendiğinde sorunların genel olarak sisteme değil ortak sınavlara yönelik olduğu dikkat çekmektedir. Katılımcıların ortak sınavlara yönelik karşılaştıkları sorunlara daha fazla görüş bildirmeleri sınava doğrudan muhatap olmalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Yenilenen geçiş sistemiyle ilgili daha az ifadeye yer vermelerinin nedeni ise konu hakkında yeterince bilgiye sahip olmamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin geçiş sistemiyle ilgili karşılaştıkları sorunlar incelendiğinde genel anlamda merkezi sınavların varlığının stres unsuru olarak görülmesi, ortak sınavlardan aldıkları puanların hem yılsonu başarı puanı hem de yerleştirme puanı olarak kullanılması, ortak sınav başarı puanının % 70'inin etki olarak fazla olması ile 6. ve 7. sınıf notlarının yerleştirme puanlarına katılmasını sorun olarak gördükleri değerlendirilmektedir.

Ortak sınavların uygulanmasına yönelik katılımcı görüşleri incelendiğinde genel anlamda sınavların yapılış zamanını, sonuçların geç açıklanması, sınavdan sonra iptal olan soruların varlığı, İngilizce sınav sorularının şaşırtıcı olması, paragrafların uzun olması, sınav görevlilerinin bilgilendirilme eksikliği, kitapçıkların kâğıt kalitesinin yetersizliği gibi konuları sorun olarak gördükleri değerlendirilmektedir.

Katılımcıların belirttikleri söz konusu sorunlara ilişkin çözüm önerileri incelendiğinde genel olarak yerleştirme puanları hesaplanırken ortak sınavlardan aldıkları puanla okul başarılarının eşit ağırlıkta (% 50-% 50) hesaplamaya katılmasını, sınavlarda görev alacakların görevleriyle ilgili bilgilendirilmelerini, sınav sistemiyle ilgili kendilerine önceden bilgilendirilme yapılmasını, soru iptallerinin olmaması için sorunların daha özenli hazırlanmasını, mazeret sınavlarına isteyen öğrencilerin girebilmesini ve sınavların bir gün de üç sınav yerine daha fazla güne yayılarak yapılmasını önerdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Sonuç olarak katılımcıların görüşleri incelendiğinde geçiş sistemiyle ilgili yeterince bilgiye sahip olmadıkları, ortak sınavlar ilk defa yapıldığı için belirsizlik yaşadıkları, merkezi sınavların stres yaratma etkisiyle yerine ilgi yeteneklerinin dikkate alındığı bir yerleştirme sistemine ihtiyaç duydukları görülmüştür.

Öneriler

- Bu araştırmada ortaya çıkan sınav kaygısının azaltılması ve giderilmesine yönelik çözüm önerileri getirebilecek çalışmalar yapılabilir.
- Sınav uygulama yönergesinin, sınav görevlileri tarafından tam olarak uygulanmasına yönelik tedbirler alınmalıdır.
- Öğrenciler TEOG sınav sisteminin genel yapısıyla ilgili olarak daha fazla bilgilendirilmelidir.
- Milli Eğitim Bakanlığı, ortak sınavlar hakkında yapılan bu tür akademik çalışmaların sonuçlarından sınav sisteminin olumsuz yönlerini geliştirmek için yararlanabilir.

Kaynakça

- AYDIN B. (1990). Üniversite Öğrencilerinin Kaygı Düzeyleri İle Ders Çalışma Tutum ve Alışkanlıklarının İncelenmesi, **Psikoloji Dergisi**, 7 (25),33-39
- FLYVBJERG, B. (2006). Five Misunderstandings about Case Study Research. **Qualitative Inquiry**. 12 (2), 219-245.

- GENÇ, M. (2013). İlköğretim öğrencilerinin sınıf ve cinsiyete göre sınav kaygı düzeylerinin belirlenmesi. **Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt:11, Sayı:1, 85-95.
- GÜLTEKİN, M. (2003). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**. Anadolu Üniversitesi Açık öğretim Fakültesi Yayınları, s.218.
- HANIMOĞLU, E. (2010). **Seviye Belirleme Sınavına Girecek Olan İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinde Sınav Kaygısı, Mükemmeliyetçilik ve Anne-Baba Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KUTLU, Ö. (2003). Cumhuriyetin 80. Yılında: Ölçme ve Değerlendirme. **Milli Eğitim Dergisi**. (160).
- MEB (2013). 28-29 **Kasım ve 14-15 Aralık 2013 Tarihlerinde 8'inci Sınıf Öğrencilerine Yapılan TEOG Ortak Sınavları Değerlendirme Raporu**. Gümüşhacıköy İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, URL: http://gumushacikoy.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_12/30100319_gumushacikoy_teog_snav_raporu.pdf
- MEB (2014a). **2013-2014 eğitim öğretim yılı orta öğretime geçiş ortak sınavları e- kılavuzu**. s:4. http://oges.meb.gov.tr/docs2104/2013_OGES_Klvz.pdf.
- MEB (2014b). **Orta Öğretime Geçiş Sistemi Hakkında Sıkça Sorulan Sorular**. URL: http://oges.meb.gov.tr/docs2104/ortak_snav_tum_sorular_ve_cevaplari.pdf.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK H. (2006). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- YIN, R. K. (1984). **Case Study Research: Design and Methods**. Newbury Park, CA: Sage Publications.

The Evaluation of the Transition Model from Elementary to Higher Education in terms of 8th Grade Student Views (Ordu Sample)

Filiz Zayımoğlu Öztürk^{iv}, Hakan Aksoy^v

In this study, it is aimed to evaluate the transition system from basic education to higher education that was practiced for the first time in the 2013-2014 academic years, according to 8th grade student's views. To put students views about updated examination system, in which the 8th grade students will have the opportunity to transition to higher education, is important to show the impact on mass. In accordance with this specified purpose and significance, the universe of the study consists of 8th grade secondary school students in the Ordu city center. Convenient sampling (easily accessed) method which is used in qualitative research methods was applied with an open-ended questionnaire form. In the analysis of qualitative data, the non-significant theoretical themes and sub-themes, if there is, was created with the content analysis method.

The central problem statement of the study is determined as "What are the 8th grade students' opinions about transition model from elementary to higher education in Turkey?"

The scope of the study consists of all 8th grade students of 35 secondary schools located in the Altınordu district of Ordu province in 2013-2014 education year. Appropriately to the nature qualitative research methods, considering the socio-economic development level of 35 secondary school district, at the 8 schools 'high, medium and low' socio-economic levels of 196 students are included in the study.

An open-ended questionnaire form was used for the collection of data by the researcher about the secondary 8th grade student opinions of Renewed Transition System applied in Turkey. The question form has been prepared with the support of the related-literature. After the literature review, 30 eighth grade students who are students in Gazi Secondary School in Ordu, are requested to write an essay about their views of renewed transition and examination system they recently experienced.

The essays are compiled and an "Open-ended questions" list was prepared and then evaluated experts in the field by considering the age variables of the students. Then, "The Open - Ended Questions Form about the Transition System" is finalized in its last form. During the application process of the research, school administrators and teachers have provided the necessary conditions and motivation. Researchers informed students about the research and the questions about the students' understanding and, without intervention, appropriate disclosure is made. Students have answered the questions of the form only in a classroom where researchers present in.

Data was analyzed by the content analysis method. In the analysis of data in qualitative research there are two different methods of analyzing. They are expressed as content analysis and descriptive analysis (Yıldırım and Şimşek, 2006). The process of analysis has been done in the direction of responses to the questions in terms of the themes. So the numbers of the answers of students to the question may differ according to the questions given.

During the analysis, while calculating the frequency (f), not the number of participants but the number of students' opinions, while calculating the percentage (%), rate of the students' opinions in total frequency was taken into account.

The results of the study show that renewed transition system to the higher education system generally creates positive opinions.

Positive opinions are stated as; modular implementation of the common exam, the interventions between the examinations, consisting 20 multiple-choice of questions and incorrect questions do not reduce

^{iv} Yrd.Doç.Dr. Ordu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü, filizzayimogluozturk@odu.edu.tr

^v Ordu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Öğrencisi, hakanaksoyordu@gmail.com

correct questions. Negative opinions are stated as; length of time given between the exams, making 3 exams in one day and miscoding risk.

According to the findings, the majority of participants answered with positive way about the transition from education to secondary education system (80.0 %) and the implementation of mutual exams (76.2%). But they expressed they encountered problems at some stages of the implementation of common examination with the renewed system. They also revealed recommendations to solve the problems faced. It is thought that problems introduced with students ideas and solutions, will contribute to the development of the system and the peoples sensitivity who develop the education policy.

When the views of participants are examined, it is seen that the students haven't got enough information about the transition system, they experienced an uncertainty feeling because of the first time implementation of the examination, and because of the mutual exam system creating stress effect on the students they need a placement system which takes this concern into account.

When the participants recommendations related to the solutions of the issue examined, it was concluded that they propose overall placement score to be calculated by adding school achievement of transcripts (50% - 50%), the officials who take part in the examination classrooms to be pre-informed about the exam system, in order to avoid question cancellations more careful preparations should be done, and the students who join the exams and quizzes can enter the three exams in spreading more days instead of doing it in one day.

Key Words: Transition model from elementary to higher education, Evaluation, Student views.